

แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
Guidelines for managing quality schools in the subdistrict Under the
jurisdiction of the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational
Service Area Office, Area 1

กษิติเดช ทองแจ่ม*, ชัยยศ เดชสุระ**
Kasidach Thongjam*, Chaiyos Dechsura**
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 วิธีดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 78 คน และครูผู้รับผิดชอบงานหัวหน้าฝ่ายแผนและนโยบาย จำนวน 78 คน ในสังกัดสำนักงานเขตการศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและครู โดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ ที่มีประชากรขนาดเล็กโดยมีระดับความเชื่อมั่น 95 % (.95) หรือมีความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น 5 % (.05) (ทาโร ยามาเน่ Yamane 1973) และขั้นตอนที่ 2 เสนอแนวทางการบริหารของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จากการศึกษพบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลอยู่ในอันดับสูงสุด คือ ด้านกลยุทธ์ และระดับความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลในอันดับต่ำที่สุด คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ 2) แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 แบ่งออกเป็น 4 ด้าน มีรายการปฏิบัติรวม จำนวน 24 รายการ ด้านที่ 1 ด้านพื้นฐานองค์กรของสถานศึกษา มี 7 รายการปฏิบัติ เช่น โรงเรียนร่วมกับชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการประชุมเรื่องการส่งเสริมการฝึกทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียน และสร้างความเข้าใจ และจัดทำภายใต้กรอบแนวคิด ด้านที่ 2 ด้านกลยุทธ์ของสถานศึกษา มี 6 รายการปฏิบัติ เช่น โรงเรียนจัดทำหลักสูตรแบบบูรณาการระหว่างระดับชั้นและบูรณาการระหว่างเนื้อหากลุ่มสาระด้านที่ 3 ด้านคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา มี 5 รายการปฏิบัติ เช่น ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้น ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิดโดย

ฝึกการคิดวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ด้านที่ 4 ด้านผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษา มี 6 รายการปฏิบัติ เช่น นิเทศการจัดการเรียนการสอนแบบกัลยาณมิตร และกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นำผลจากการติดตาม และประเมินผล มาวางแผน เพื่อเป็นแนวทางการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้น

คำสำคัญ: การบริหารโครงการ, โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล, โรงเรียนคุณภาพ

Abstract

The purposes of this research are 1) to study opinions on the administration of quality schools in the sub-district under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Education Service Area Office, Area 1, and 2) to propose guidelines for managing quality schools in the sub-district under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Education Service Area Office, Area 1. The research method has two steps: Step 1: Study opinions on the administration of quality schools in the sub-district. The sample group was 78 schools under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Education Service Area Office, Area 1, divided into 78 administrators and 78 teachers responsible for the planning and policy department under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Education Service Area Office, Area 1. The researcher determined the sample size of administrators and teachers using the Taro Yamane formula with a small population with a confidence level of 95% (.95) or an error of 5% (.05) (Taro Yamane, 1973), a total of 156 people. The research tool was a questionnaire which was found that there is a confidence value for the school's educational quality of 0.91. Statistics used in data analysis were mean and standard deviation. Step 2: Propose guidelines for managing quality schools in the sub-district. The main informants include experts, consisting of administrators of quality schools in the sub-district at Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, totaling five people. The schools were selected as quality schools in the sub-district under the Education Service Area Office to answer the interview questionnaire using purposive sampling. The research tool was a semi-structured interview form, and the data was analyzed using content analysis.

The results of the research were as follows: 1) the level of opinion on the management of quality schools in the sub-district under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Education Service Area Office, Area 1, found that the overall level of opinion towards the administration of quality schools in the sub-district was highest in the area of strategy. And the lowest in the area of achievement. 2) Guidelines for managing quality schools in the sub-district under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Education Service Area Office, Area 1, consisted of 24 action items and were divided into four aspects. The first aspect is the essential organizational aspect of the educational institution. There are seven action items, such as the school working with the community, the Basic Education Commission holding the meeting on promoting vocational skills training for students,

creating understanding, and preparing under the concept framework. The second aspect is the strategic aspect of the educational institution. There are six action items, such as the school creating an integrated curriculum between grade levels and the content of each subject group. The third aspect is the quality of the educational institution's learners. There are five action items, such as encouraging teachers to organize learning that focuses on allowing students to learn by using more technology, teachers are encouraged to organize teaching and learning activities that are student-centered so that allowing students to gain knowledge through thinking, analyzing, and criticizing with reason. The last aspect, regarding the achievement of the educational institution. There are six action items, such as supervising the management of teaching and learning in a friendly manner, continuously monitoring, analyzing, and collecting data on student academic achievement, and using results from monitoring and evaluation to plan as a guideline for improving academic achievement.

Key words: Project management; Quality schools in the sub-district; Quality school

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาไทย ทั้งในด้านสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน ในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และการจัดการศึกษาดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หลักการดังกล่าว ตรงกับแนวคิดหลักในการจัดการศึกษา เพื่อทุกคนทุกฝ่าย (Education for All) และทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการศึกษา อันเป็นหลักการพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก จึงกำหนดเป้าหมาย หลักการ สิทธิ โอกาส ระบบการศึกษา แนวทางจัดการศึกษา โครงการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณทางการศึกษา สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้มีเอกภาพด้านนโยบาย มีความหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดมาตรฐานการศึกษาและการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ยึดหลักการส่งเสริมมาตรฐานและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้บุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1) ในช่วงระยะเวลาสองสามทศวรรษที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน การศึกษาของประเทศไทยต้องเผชิญกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 ไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศการแข่งขันทางเศรษฐกิจกับประเทศต่าง ๆ ในเวทีโลก และการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกดังกล่าว โดยเฉพาะด้านการเรียนการสอน ครู และบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนและยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้จาก

ยุทธศาสตร์ชาติพ.ศ. 2561-2580 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ประเด็นปฏิรูป กระบวน การเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้น ผู้เรียนให้มีทักษะการ เรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครูการเพิ่ม ประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างความตื่นตัว ให้คนไทยตระหนักถึงบทบาทความรับผิดชอบ และการวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชีย อากเนย์และประชาคมโลก การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้ โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และการ สร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ ดังนั้น จึงมีโครงการและกิจกรรมที่สำคัญ มากมายที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับทิศ ทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยและรับมือกับสถานการณ์ที่ท้าทายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใน ประเทศไทยและทั่วโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564, หน้า 145-146)

โรงเรียนคุณภาพประจำตำบลเป็นโครงการสำคัญที่มีแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน มี ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นชนบท โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลจึงเปรียบเสมือนการ ได้รับ โอกาส การยกย่องเชิดชูเกียรติยศและความรุ่งโรจน์ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาให้เป็นหนึ่งในระดับตำบล มี ความเข้มแข็งและความพร้อมในการให้บริการทางการศึกษาตามนโยบาย 1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ (สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์, 2562, หน้า 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงให้ความสำคัญกับโรงเรียนคุณภาพ ประจำตำบล เพื่อจะช่วยเหลือแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม สำหรับนักเรียนในท้องถิ่น ชนบท และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชน บ้าน วัด รัฐ โรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ใน ปีงบประมาณ 2562 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยคัดเลือก โรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีคุณสมบัติตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด คือ เป็นโรงเรียน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีความพร้อมเข้าร่วมการพัฒนา ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็น ศูนย์กลางของชุมชน การคมนาคม และการสื่อสารสะดวก มีพื้นที่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ และ กิจกรรมต่าง ๆ สามารถรองรับการเพิ่มจำนวนนักเรียนได้ในอนาคต รวมถึงองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น และชุมชน ยินดีให้ความร่วมมือและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการบริหาร จัดการ โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และผ่านการพิจารณาคัดเลือก กลั่นกรอง ให้ความเห็นชอบ ผ่านกระบวนการ ประชาคม 3 ระดับ คือ ระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด ตามลำดับ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ได้รับมอบหมายนโยบายจากสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ให้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียน คุณภาพประจำตำบล ให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยเร่งดำเนินการโครงการให้เป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ด้านการจัดการศึกษาของประเทศ ปัจจุบันนี้มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลปี 2562 จำนวน 97 โรงเรียน จากโรงเรียนทั้งหมด 177 โรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ นางสาวนิรา ขุนทองขมาตย์ ศึกษาานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ได้กล่าวไว้ว่าที่ผ่านมาเน้นการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียน คุณภาพประจำตำบลของโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา ยังไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างครอบคลุม เช่น ปัญหาผู้เรียนอ่านไม่ออก อ่าน

แล้วตีความไม่ได้ วิเคราะห์ความหมายไม่ถูก ปัญหาขาดครูในสาขาวิชาสำคัญ ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษา ปัญหาขาดผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์นายไมตรี พรหมภักดี ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองเป่า โรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่ได้กล่าวไว้ว่า การดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนคุณภาพ ประจำตำบลนั้น ประสบปัญหา ครูไม่ครบตรงตามวิชาเอก และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาโรงเรียน ตามโครงการยังไม่เกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของโครงการและสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ ของนายภาณุมาศ ตามเพิ่ม ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดระโสม โรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่ประสบปัญหาขาดครูในสาขาวิชาที่สำคัญ ปัญหาความเลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นกับนักเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่เกิดโรคระบาดในชุมชน โรงเรียนต้องปรับรูปแบบการเรียนการสอน เช่น การเรียนรูปแบบออนไลน์ที่ส่งผลให้นักเรียนที่ครอบครัวยากจนขาดแคลนทุนทรัพย์ในการสนับสนุนอุปกรณ์หรือสื่อที่จำเป็นให้กับบุตรหลานของตนเองให้สามารถเข้าถึง การเรียนรู้ในรูปแบบดังกล่าวได้ ซึ่งจากการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาต่าง ๆ ที่ยังคงเกิดขึ้นกับ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลและเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียน คุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
2. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ระหว่าง การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี บทความทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการโรงเรียนคุณธรรม รายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล จำนวน 97 คน และครูผู้รับผิดชอบงานหัวหน้าฝ่ายแผนและนโยบาย จำนวน 97 คน ในสังกัดสำนักงาน เขตการศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล จำนวน 78 โรงเรียน ผู้ให้ ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 78 คน และครูผู้รับผิดชอบงานหัวหน้าฝ่ายแผนและนโยบาย จำนวน 78 คน ในสังกัดสำนักงานเขตการศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยกำหนด ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและครู โดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ ที่มีประชากรขนาดเล็ก โดยมีระดับ ความเชื่อมั่น 95 % (.95) หรือมีความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น 5 % (.05) (ทาโร ยามาเน่ Yamane 1973)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) และการสัมภาษณ์แบบเจาะจง (Purposive sampling) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) มีลักษณะข้อคำถาม ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามด้วยตนเอง มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านพื้นฐานองค์กร จำนวน 21 ข้อ 2) ด้านกลยุทธ์ จำนวน 16 ข้อ 3) ด้านคุณภาพผู้เรียน จำนวน 11 ข้อ และ 4) ด้านผลสัมฤทธิ์ จำนวน 9 ข้อ รวมทั้งสิ้น 57 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2545, หน้า 96) มี 5 ระดับ

2.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะจง (Purposive sampling) ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 5 คน โดยผู้วิจัยคัดเลือกโรงเรียนที่จะตอบแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลได้มา โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เกี่ยวกับประชากรที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อรวบรวมข้อมูลและดำเนินการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาวิจัย

3.2 บันทึกเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนและครู (กลุ่มตัวอย่าง) ทางออนไลน์ Line หรือ Google form

3.3 การสัมภาษณ์เริ่มจากการอธิบายสรุปถึงการวิเคราะห์ข้อมูลของความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 แล้วจึงทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 การสัมภาษณ์ใช้ เวลา 1 - 2 ชั่วโมง ต่อ 1 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) 1. ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) อธิบายสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยาย 2. สถิติวิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) อธิบายข้อมูล แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 4 ด้าน เป็นรายข้อและรายด้าน นำเสนอเป็นรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย โดยเทคนิควิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ทั้ง 2 ขั้นตอนสรุปผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน

การบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านพื้นฐานองค์กร	4.59	0.38	มาก	2
2. ด้านกลยุทธ์	4.71	0.34	มาก	1
3. ด้านคุณภาพผู้เรียน	4.47	0.47	มาก	3
4. ด้านผลสัมฤทธิ์	4.42	0.49	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.55	0.42	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.42) รายการที่มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานอยู่ในอันดับสูงสุด คือ ด้านกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.34) รองลงมาคือ ด้านพื้นฐานองค์กร ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.38) และรายการที่มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานต่ำที่สุด คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางที่ได้จากการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล รวมทั้งสิ้น 4 ด้าน ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เป็นแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลของสถานศึกษา จำแนกตามด้านการดำเนินงาน 4 ด้าน มีรายการดำเนินงานรวมจำนวน 24 รายการ

ด้านที่ 1 ด้านพื้นฐานองค์กร

1. โรงเรียนร่วมกับชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการประชุมสร้างความเข้าใจ
2. ผู้บริหารแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล
3. พัฒนาหลักสูตรและจัดรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อบูรณาการการจัดการเรียนรู้สู่การส่งเสริมทักษะอาชีพ จัดทำหลักสูตรส่งเสริมให้สอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้เรียน
4. พัฒนาบุคลากรด้านการสอนวิชาชีพ ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อให้มีความรู้เพิ่มเติมในด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพในโรงเรียน
5. ขอความช่วยเหลือจากชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการทางทักษะอาชีพของคนในชุมชน
6. จัดตั้งชุมชน รายวิชาลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ หรือศูนย์ฝึกทักษะอาชีพที่สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียน
7. กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล และจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสู่ AEC

ด้านที่ 2 ด้านกลยุทธ์

1. โรงเรียนจัดทำหลักสูตรแบบบูรณาการระหว่างระดับชั้นและบูรณาการระหว่างเนื้อหากลุ่มสาระ
2. จัดประชุมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอน สร้างแรงบันดาลใจในการริเริ่มการจัดการเรียนการสอน
3. จัดอบรมครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน รวมถึงเทคนิคการสอนใหม่ ๆ ให้มีความรู้เนื้อหาวิชาเชิงลึก
4. ครูจัดการสอนแบบบูรณาการข้าม กลุ่มสาระวิชา ระหว่างศาสตร์สาขาต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ ผ่านการทำโครงงานหรือกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ศึกษาและลงมือทำด้วยตัวเอง
5. กลุ่มบริหารวิชาการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดทำแผน Active Learning สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน
6. จัดให้มีการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง ให้ข้อมูลย้อนกลับและการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชั้นเรียน

ด้านที่ 3 ด้านคุณภาพผู้เรียน

1. จัดหลักสูตรที่ให้ศึกษาทักษะการใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบันเป็นวิชาเพิ่มเติม
2. โรงเรียนสร้างแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย ให้นักเรียนใช้ในการทำงาน สืบค้นข้อมูล
3. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องสร้างความตระหนักและเกิดทักษะที่เป็นภูมิคุ้มกันให้นักเรียน ใช้ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนรู้
4. อบรมพัฒนาครูผู้สอนให้มีทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย
5. ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้นส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิดโดยฝึกการคิดวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล

ด้านที่ 4 ด้านผลสัมฤทธิ์

1. จัดทำโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. กำหนดนโยบายให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการอ่านเขียน และคิดวิเคราะห์
3. นิเทศการจัดการเรียนการสอนแบบกัลยาณมิตร และกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง นำผลจากการติดตาม และประเมินผลมาวางแผนเพื่อเป็นแนวทางการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้น
4. การศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล การศึกษาวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนกับผู้ปกครองเพื่อเฝ้าระวังและติดตามแก้ไขปัญหา
5. โรงเรียนประสานงานร่วมกับผู้ปกครองเพื่อติดตามแก้ไขปัญหา เตรียมความพร้อมในการทดสอบ RT NT O-NET
6. จัดทำข้อมูลสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการวางแผน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในครั้งต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานอยู่ในอันดับสูงสุด คือ ด้านกลยุทธ์ของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาต้องมีการใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องต่อความต้องการของชุมชน หรือบริบทของชุมชน โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และตัวชี้วัดที่สอดคล้องกัน ให้มีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนที่เน้น Active Learning / STEM Education และวิทยาการคำนวณ รวมทั้งสถานศึกษามีการนิเทศติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และนำผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเทพพร บุตรตาน้อย (2564, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 2 พบว่า การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกลยุทธ์ของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ได้มาจากการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลของสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 4 ด้าน มีรายการบริหารงานรวมจำนวน 24 รายการปฏิบัติสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านพื้นฐานองค์กรของสถานศึกษา มี 7 รายการปฏิบัติ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยมีโรงเรียนร่วมกับชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมจัดการประชุมเรื่องการส่งเสริมการฝึกทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียน พร้อมทั้งพัฒนาหลักสูตรและจัดรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อบูรณาการการจัดการเรียนรู้สู่การส่งเสริมทักษะอาชีพ และบรรจุในหลักสูตรสถานศึกษาเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ให้สอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้เรียน ร่วมทั้งพัฒนาบุคลากรด้านการสอนวิชาชีพ ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้เพิ่มเติมในด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพในโรงเรียน นอกจากนี้ต้องขอความช่วยเหลือจากชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการทางทักษะอาชีพของคนในชุมชน จัดตั้งชุมชน รายวิชาลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ หรือศูนย์ฝึกทักษะอาชีพที่สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาการปฏิบัติโครงการอาชีพกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล และจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสู่ AEC ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและคณะกรรมการที่มีส่วนร่วมจากชุมชน ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการทางทักษะอาชีพของคนในชุมชน เพื่อให้คณะกรรมการมีความเข้าใจและมีจุดมุ่งหมายไปในทิศทางเดียวกัน ถือเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญปัจจัยพื้นฐานของสถานศึกษา ที่จะนำไปสู่การบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธรธัญญ์ อัครภรชุตินนท์ (2566, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาเรื่อง สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม

เขต 1 กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลมีจำนวน 5 ด้าน คือ 1) ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน สถานศึกษาควรมีการปรับปรุงซ่อมบำรุงระบบสาธารณูปโภคภายในโรงเรียน ส่งเสริมให้มีบุคลากรให้ได้รับการอบรมจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ สนับสนุนกิจกรรมการศึกษาของชุมชน และมีการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีในสถานศึกษา 2) ปัจจัยด้านผู้บริหาร ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีการจัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาด้านวิชาการ บุคลากรงบประมาณ บริหารทั่วไป และมีการบริหารที่มีความโปร่งใสยุติธรรม 3) ปัจจัยด้านครูผู้สอน ครูควรมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอโดยการศึกษาหาความรู้ เทคนิคการสอน สื่อใหม่ๆ ที่เข้ากับยุคปัจจุบัน ผ่านสื่อต่างๆ มีการส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายและเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้บังคับบัญชา ครูด้วยกัน ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชนและองค์กรต่างๆ 4) ปัจจัยด้านผู้เรียน ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาทักษะทางด้าน ภาษาและการสื่อสาร มีทักษะชีวิต ได้รับการศึกษาจนจบการศึกษามิงานทำ สามารถประกอบอาชีพได้และปรับตัวอยู่กับสังคมอย่างมีความสุข 5) ปัจจัยด้านชุมชน ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเป็นวิทยากรผู้ให้ความรู้ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล พบว่ามีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านที่ 2 ด้านกลยุทธ์ของสถานศึกษา มี 6 รายการปฏิบัติ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้กลุ่มบริหารวิชาการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดทำแผน Active Learning สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน มีการจัดประชุมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอน สร้างแรงบันดาลใจ และสร้างความรู้สึกร่วมในการริเริ่มการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งจัดอบรมครู เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน รวมถึงเทคนิคการสอนใหม่ ๆ ให้มีความรู้เนื้อหาวิชาเชิงลึก เน้น Active Learning STEM Education และวิทยาการคำนวณ จัดการสอนแบบบูรณาการข้าม กลุ่มสาระวิชา ระหว่างศาสตร์สาขาต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ ผ่านการทำโครงการหรือกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ศึกษาและลงมือทำด้วยตัวเอง โดยมีครูเป็นผู้ปรึกษาและควรแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด และให้มีการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ แนวทางในการส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้น Active Learning STEM Education และวิทยาการคำนวณในกระบวนการปฏิบัติของสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้การสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกด้าน เริ่มจากการจัดประชุมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอน ให้แนะนำด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเข้าสู่เหตุการณ์สอนในชั้นเรียน การให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอน และการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนอย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลชญา ทองหัตถา (2565, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต 1 กล่าวว่า ระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า งานหลักสูตรและการบริหารงานหลักสูตร งานการจัดการเรียนการสอนงานวัดผลและประเมินผล งานนิเทศภายในสถานศึกษา งานวิจัยในชั้นเรียน งานพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ อริสา อารมณชื่น (2564, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษา

สู่ความเป็นเลิศสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา กล่าวว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนให้ครูมีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบที่หลากหลาย มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีการสร้างสื่อ/นวัตกรรมเทคโนโลยีและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อนำข้อมูลไปจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน มีการนิเทศชั้นเรียนเพื่อครูนำผลการนิเทศมาพัฒนาผู้เรียน และมีการบริหารจัดการห้องเรียนที่มีคุณภาพและเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการวัดและประเมินผลของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับการเรียนการสอน เน้นที่ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และนำผลมาพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2563) กล่าวว่า สอดคล้องกับแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานทดสอบทางการศึกษา ซึ่งกำหนดมาตรฐาน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้านที่ 3 ด้านคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา มี 5 รายการปฏิบัติ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญคือ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องสร้างความตระหนักและเกิดทักษะที่เป็นภูมิคุ้มกันให้นักเรียนใช้ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนรู้ ป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของการถูกกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ผู้บริหารสถานศึกษาจัดหลักสูตรที่ให้ศึกษาทักษะการใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบันเป็นวิชาเพิ่มเติม มีการสร้างแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย ให้นักเรียนใช้ในการทำงาน สืบค้นข้อมูล ภายใต้การดูแลของครูที่เกี่ยวข้อง จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กสำหรับการจัดการเรียนการสอนนักเรียนให้ครบถ้วน มีการอบรมพัฒนาครูผู้สอนให้มีทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัยตามตัวชี้วัดจากผู้มีความรู้ความสามารถ และส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้น ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิดโดยฝึกการคิดวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้องและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เริ่มต้นเมื่อทุกฝ่ายตระหนักถึงคุณค่าของผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นต่อผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการใช้เทคโนโลยี มาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของตนเองและงานอย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภิพร พิงมี (2564, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 กล่าวว่า องค์ประกอบด้านการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลจะต้องมีเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยโรงเรียนต้องมีนโยบายการใช้วัสดุอุปกรณ์ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ส่งเสริมความกระตือรือร้นใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีการพัฒนาด้านสติปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ มีทัศนคติที่ดี รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก และสอดคล้องกับ ชัชกินและกิเซอร์ (Sashkin & Kiser, 1993, p. 3) ที่กล่าวว่า การบริหารคุณภาพทั้งองค์การ หมายถึง การที่วัฒนธรรมองค์การถูกกำหนดโดยความพึงพอใจของลูกค้า และสนับสนุนให้เกิดการบรรลุความพึงพอใจอย่างสม่ำเสมอ โดยวิธีผสมผสานเครื่องมือ เทคนิค และการฝึกอบรมเข้าด้วยกันซึ่งเป็น ระบบการปรับปรุงกระบวนการขององค์การอย่างต่อเนื่องจนเป็นผลให้สินค้าและบริการมีคุณภาพในระดับสูง

ด้านที่ 4 ด้านผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษา มี 6 รายการปฏิบัติ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ สถานศึกษาจัดทำโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา กำหนดนโยบายให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการอ่านเขียน และคิดวิเคราะห์ นิเทศการจัดการเรียนการสอนแบบกัลยาณมิตร และกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นำผลจากการติดตาม และประเมินผลมาวางแผนเพื่อเป็นแนวทางการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้น ศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล การศึกษาวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อเฝ้าระวังและติดตามแก้ไขปัญหา สถานศึกษาประสานงานร่วมกับผู้ปกครองเพื่อติดตามแก้ไขปัญหา เตรียมความพร้อมในการทดสอบ RT NT O-NET และจัดทำข้อมูลสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการวางแผน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในครั้งต่อไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้สูงขึ้นต้องเกิดจากการร่วมมือกันของทุกฝ่าย ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ตั้งแต่การจัดทำโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนาครูผู้สอน ให้จัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการอ่านเขียน และคิดวิเคราะห์ และมีการนิเทศติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งประสานงานร่วมกับผู้ปกครองเพื่อติดตามแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณยนุช เมืองแดง (2565, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 กล่าวว่า แนวทางการยกระดับคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนนั้น ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และใช้จิตวิทยาเชิงบวกเข้ามาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนและการสร้างวินัยและปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้เรียน ให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง สร้างแรงบันดาลใจ และการพัฒนาทักษะทางสมอง ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม นำสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เข้ามาปรับใช้พัฒนาศักยภาพตามความถนัด และความสนใจ โดยคำนึงถึงความแตกต่างรายบุคคล และ ด้านกระบวนการบริหารและจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีกระบวนการบริหารที่ชัดเจน โดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (School Goals) โดยใช้กระบวนการประเมินเชิงพัฒนา (Developmental Evaluation) ที่เน้นการสร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง นำกระบวนการ PLC มาขับเคลื่อนการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active learning) ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ และนำผลการประเมินการจัดการเรียนรู้และการพัฒนางานมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ควรพิจารณานำผลการวิจัยไปปรับประยุกต์ใช้ในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลให้บรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาได้ ดังนี้

1.1 ครูและบุคลากรควรพัฒนาตนเองให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพและประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียนในการช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลแต่ละสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง

1.2 สถานศึกษาควรมีการใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องต่อความต้องการของชุมชน หรือบริบทของชุมชน โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และตัวชี้วัดที่สอดคล้องกัน ให้มีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนที่เน้น Active Learning / STEM Education และวิทยาการคำนวณ รวมทั้งสถานศึกษามีการนิเทศติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และนำผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุน ให้มีการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน พร้อมทั้งนำแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไปเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษากลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสู่ความเป็นเลิศ

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพ ประจำตำบล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: บริษัท สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ปิงปประมาณ พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัลชัญญา ทองหัตถา. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
- เทพพร บุตรดาน้อย. (2562). การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). หลักการวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์.
- บุญยง นุช เมืองแดง. (2565). แนวทางการยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุสิทธิ์ พิงมี. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 9(36), 61-71.

- สันต์ชัย พูลสวัสดิ์. (2566). การบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาล ระดับชั้นมัธยมศึกษา กับผลลัพธ์ในการดำเนินการในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2563). รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. (2564). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปีงบประมาณ 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. พระนครศรีอยุธยา, 1, 11-12.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). ศธ. สพฐ. ร่วมลงนาม MOU โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล. สืบค้น. 9 ธันวาคม 2564. จาก <https://www.obec.go.th/archives/50253>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พริก หวานกราฟฟิค.
- สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์. (2562). ศธ. สพฐ. ร่วมลงนาม MOU โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล. สืบค้น. 9 ธันวาคม 2564. จาก <https://www.obec.go.th/archives/50253>.
- อริสา อารมณชีน. (2564). กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ธรรมาธิชัย อัครกรชุติพนธ์. (2566). สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยนครพนม.
- Sashkin, M., & Kiser, K. J. (1993). *Total Management to work*. Sanfrancisco: Berrett-Kohler.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An introductory analysis (3rd ed)*. New York: Harper and Row.